

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาตามความมุ่งหมายของคำ หมายถึง การรองแงวมทั้งทางร่างกาย สติ-
ปัญญา สังคม และอารมณ์^๑ ในทางเศรษฐกิจถือว่าการศึกษาเป็นกิจกรรมที่จะช่วยเพิ่ม
มูลค่าสภาพให้แก่ประชาชน^๒ ตามหลักเศรษฐกิจการศึกษาถือว่าการศึกษาคือการลงทุนใน
การผลิตกำลังคนให้ได้ตามความต้องการของประเทศทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ อันจะ
ก่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิตของประเทศโดยส่วนรวม^๓ จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า
การศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์ สังคม และประเทศชาติเพียงใด พลเอกเนตร เขมะโยธิน
กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้ว่า

นักวิชาการแทบทุกสาขาวิชาต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่
สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และมีความเห็น
ว่าควรให้การศึกษากับเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถ ในอันที่จะ
นำพาประเทศชาติพัฒนาความสามารถ ความถนัด และสติปัญญาของแต่ละบุคคลนั้น

---

^๑ดร. สาทโรจ บัวศรี, "ความมุ่งหมายของคำว่าการศึกษา," ศูนย์ศึกษา, ๔
(สิงหาคม; ๒๕๐๔), หน้า ๕ - ๘.

^๒บุญชนะ อัดถาวร, "เศรษฐกิจการศึกษา," ประมวลบทความการวางแผน
การศึกษาและพัฒนากำลังคน, (พระนคร: ๒๕๐๓), หน้า ๑ - ๘.

^๓ดร. ชำรง บัวศรี, "เศรษฐกิจการศึกษากับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน,"
ประมวลบทความการวางแผนการศึกษา, (พระนคร: ๒๕๐๑), หน้า ๕๕-๕๖.

เป็นความจำเป็นอันดับแรกของทุกประเทศ เพราะประเทศโลกที่สามถึงแม้ว่าจะมี
ทรัพยากรธรรมชาติอันสมบูรณ์ แต่หากกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถในการนำ
ทรัพยากรที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ก็ย่อมไม่สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า
ไปได้

ม.ล.ปิ่น มาลากุล ได้ให้ความเห็นว่า "...มาตรฐานการครองชีพของประชาชน
ชนชั้นอยู่กับการศึกษายิ่งกว่าทรัพยากรธรรมชาติ เพราะถึงจะมีทรัพยากรธรรมชาติก็ตามการศึกษา
ก็ไม่สามารถจะรักษาทรัพยากรธรรมชาตินั้นไว้ได้" นอกจากนี้ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
ยังกล่าวสนับสนุนถึงความสำคัญของการศึกษาว่า

ถ้าจะมีปัญหาถามว่า ประเทศเราจนอยู่อย่างนี้จะสามารถเรียกเงินมาเพื่อการศึกษา
ได้พอเพียงหรือไม่ หรือถ้าจะถามว่า can we afford to do it ? คำตอบที่
เป็นภาษาอังกฤษก็ควรจะเขียนว่า we cannot afford not to do it.
หมายความว่าถ้าเราไม่สามารถเรียกเงินมาเพื่อการศึกษา ก็ไม่น่าสามารถจะเก็บ
เงินไปใช้สำหรับเรื่องอื่น ๆ เพราะปัญหาอื่น ๆ เช่น ภัยคอมมิวนิสต์ อันธพาล
อาชญากรรมวัยรุ่น การปกครองหรือแม้แต่ปัญหาเศรษฐกิจและการผลิตค่า ปัญหานี้จะ
บ่อนก้นแก้มใจไม่ได้ ถ้าเราไม่ยอมลงทุนในสิ่งที่ประเสริฐสุด คือ คน^๒

ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันบ่งถึงความมุ่งหมายของการศึกษาว่า "รัฐมีความมุ่ง-
หมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาคตามควรแห่งเอกลักษณ์ เพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม

พลเอก เนตร เหมะโยธิน, ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการ
ดำเนินงานสัมมนาการวางแผนการศึกษาระดับชาติ กล่าวไว้ในพิธีเปิดการประชุมสัมมนาการ
วางแผนการศึกษาระดับชาติ วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๒.

ม.ล.ปิ่น มาลากุล, "ขึ้นเชิงใหม่ไปเรียนภูมิศาสตร์," พัฒนาการศึกษาในสวน
ภูมิภาณ, (พระนคร: ตุรุสภา, ๒๕๐๖), หน้า ๒๖.

ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์, "สิ่งที่ประเสริฐสุด," ประชาศึกษา, (มกราคม, ๒๕๐๗),
หน้า ๑๕.

และวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพและทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ"^๓ และในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดียวกันนี้ยัง เห็นว่า "... รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษา โดยถือว่าการศึกษาที่มีความจำเป็นในระดับแรกแห่งภารกิจของรัฐ"^๔ จากที่ได้กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญเพียงใด การศึกษาเป็นทั้งเครื่องชี้คุณภาพของพลเมือง และสภาพของสังคมว่าเด่นหรือด้อยเพียงใด สังคมทั่วไปต่างก็มองเห็นความสำคัญของการศึกษาและถือเป็นภารกิจของรัฐ

เนื่องจากการศึกษามีความจำเป็นและมีความสำคัญดังกล่าวแล้ว จึงเห็นจึงอาจกล่าวได้ว่า การประณตศึกษาซึ่ง เป็นการศึกษาเบื้องต้นที่ถูกลบถูกลิดหายไปจากโรงเรียนเป็นการศึกษาที่สำคัญยิ่ง เด็กจะได้รับความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชาขั้นต้นและทักษะที่สำคัญต่าง ๆ เช่น ทักษะในการอ่าน ทักษะในการเขียน ทักษะในการรู้จักคิด และยังเป็นการฝึกฝนให้รู้จักที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี นอกจากนี้การประณตศึกษายัง เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในการศึกษาขั้นสูงต่อไป จากรายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่องครูกับเสถียรภาพของประเทศ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาในระดับประถมศึกษาไว้ว่า "การศึกษาเบื้องต้นเป็นพื้นฐานสำคัญของการยกยุงเสถียรภาพของสังคมประชาธิปไตย รัฐควรขยายการศึกษาระดับนี้ ให้เด็กที่อยู่ในวัยเรียนได้มีโอกาสรับการศึกษโดยทั่วถึงอย่างรวดเร็วที่สุด"^๕ ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันกล่าวถึงการประชุมศึกษาว่า เป็นการศึกษาซึ่งมุ่งหมายจะสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กด้วยการอบรมสั่งสอนขั้นมูลฐาน อันเป็นทางนำไปสู่การเรียนรู้และ

^๓ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, "แผนการศึกษาแห่งชาติ," ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ, เล่มที่ ๗๗, ตอนที่ ๘๖, ๒๖ ตุลาคม ๒๕๐๓.

^๔ Ibid.

^๕ โทมัส วรณศิริ, "ครูกับเสถียรภาพของประเทศ," สภากาการศึกษาแห่งชาติ, ๕(เมษายน, ๒๕๑๓), หน้า ๘๖.

การปฏิบัติ^{๑๐} เนื่องจากการศึกษาในชั้นนี้มีความสำคัญมากนี้เอง รัฐจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ กำหนดให้บุตรกุลสตรีคาทอลิกที่ได้รับการศึกษาอยู่ในโรงเรียนจนอายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ เป็นอย่างน้อย

ดร. เอกวิทย์ ฃ ฉกลาง กล่าวถึงการศึกษาภาคบังคับไว้ว่า "...การใช้การศึกษาแก่ชาวสยามในรูปแบบของการศึกษาภาคบังคับเป็นสิ่งจำเป็น และใกล้จะทำได้มานานแล้ว เมื่อให้คนส่วนใหญ่รู้อะไรสักอย่าง เป็นผลเมืองดี และต้นตอที่จะปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น"^{๑๑} นายบรรจง ชูสกุลชาติ ให้ความเห็นว่า

การศึกษาระดับประถมศึกษาพัฒนาชาติไทยมากที่สุด เพราะการประถมศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อปวงชน เด็กไทยเกือบทุกคนบนแผ่นดินนี้ได้รับการศึกษาในระดับนี้และโรงเรียนประถมศึกษาถึงจะจัดกระจายไปทั่วทุกแห่ง ลูกชานาชาวนาที่เข่าเรียนไม่ถ่องเปลืองค่าใช้จ่ายมากนัก เพราะเป็นการศึกษาที่บังคับและให้เปล่า การศึกษาระดับนี้เป็บริการของรัฐอันถึงมือประชาชนมากที่สุด มีเด็กไทยเข้ารับบริการร่วม ๔ ล้านคน คือร้อยละสิบสองของประชากรทั้งชาติ... การประถมศึกษาเป็นพื้นฐานที่จำเป็นให้คนสามารถเรียนต่อและออกมาพัฒนาชาติ ผู้ที่จะเรียนต่อระดับใดก็ต่อตามการศึกษาภาคบังคับแล้วทั้งนั้น ^{๑๒}

นอกจากรัฐจะเห็นความสำคัญของการประถมศึกษาแล้ว ยังได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาชั้นสูงและพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการบอก

^{๑๐}กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ, เอกสารการศึกษามัยที่ ๒, (พระนคร: โรงพิมพ์ รสท., ๒๕๐๔), หน้า ๕.

^{๑๑}ดร. เอกวิทย์ ฃ ฉกลาง, "ทัศนบางประการเกี่ยวกับกุศลไสยาของการศึกษา," ชุมนุมทางวิชาการ, รายงานการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ ๑, ๑-๕ สิงหาคม ๒๕๑๐, หน้า ๖๓.

^{๑๒}บรรจง ชูสกุลชาติ, "บุทศาสตร์การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นไทย," ครูเชิงไทย, ๑ (ตุลาคม, ๒๕๑๓), หน้า ๑๕.

ระดับการศึกษาของพลเมืองให้สูงขึ้น ซึ่งจะเป็นผลให้ความเป็นอยู่ การครองชีพของไทยดีขึ้น ทั้งจะเห็นได้ว่าใน พ.ศ.๒๕๐๓ กลุ่มประเทศเอเชียได้มีการประชุม เพื่อวางแผนพัฒนาการศึกษาในเอเชีย ที่กรุงการาจี ประเทศปากีสถาน การประชุมครั้งนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาของประเทศในเอเชียตามแผนการวิจัย^{๑๓} ตามแผนการวิจัยที่ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งซึ่งเห็นประโยชน์ของการขยายการศึกษา จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับที่ ๓ พุทธศักราช ๒๕๐๔^{๑๔} อีกฉบับหนึ่ง เพื่อขยายการศึกษาในระดับประถมศึกษาออกไปเป็น ๗ ปี ในการดำเนินการนั้นใน พ.ศ.๒๕๐๕ กรมสามัญศึกษาได้ประกาศโครงการขยายการศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จาก ป.๔ เป็น ป.๗^{๑๕} และยังได้ประกาศขยายการศึกษามัธยมศึกษาทั้งระดับจาก ๔ ปีเป็น ๗ ปี ในตำบลต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมอีกมากมายทั่วพระราชอาณาจักร

ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นต้นมาประชาคมตระหนักในความสำคัญของการศึกษาเพิ่มขึ้น ประชาชนตื่นตัวที่จะให้บุตรหลานได้ศึกษาเล่าเรียน โดยกว้างขวางและมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้เร่งรัดให้บิดามารดาส่งลูกเข้าเรียนอีกด้วย ตลอดจนจำนวนเด็กทั้งประเทศก็เพิ่มขึ้นดังจะเห็นได้จากสถิติการศึกษา^{๑๖} ที่แสดงว่า

^{๑๓}บุญ แสง สักดิ์, "การวางแผนกับการพัฒนาเศรษฐกิจ," ศูนย์ศึกษา, (กรุงเทพฯ; ๒๕๐๓), หน้า ๓๐.

^{๑๔}สำนักงานเลขาธิการสำนักคณะรัฐมนตรี, "พระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับที่ ๓," ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๘, ตอนที่ ๖๗, ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๔.

^{๑๕}กองเผยแพร่การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, งานพัฒนาการศึกษา, เล่ม ๒, (พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๐๓), หน้า ๒๐.

^{๑๖}พ.ศ.๒๕๑๐-๒๕๑๑ เป็นตัวเลขที่ได้จากรายงานสรุปสภาพปัจจุบันการศึกษาของคณะกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ ส่วนสถิติ พ.ศ.๒๕๑๒-๒๕๑๔ เป็นการคาดคะเนของสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ.

จำนวนเด็กที่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพิ่มขึ้นตลอดเวลา

พ.ศ.	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
๒๕๑๐	๑, ๓๘๓, ๓๗๖
๒๕๑๑	๑, ๔๑๓, ๔๑๘
๒๕๑๒	๑, ๔๕๐, ๔๕๐
๒๕๑๓	๑, ๕๑๓, ๕๖๘
๒๕๑๔	๑, ๕๕๕, ๖๔๓

ทั้ง ๆ ที่รัฐและประชาชนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการศึกษาคือสิ่งจำเป็นและต้องการการศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่ยังมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เป็นจำนวนมากไม่ได้เข้าเรียนคือชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ถึงแม้จะเห็นได้จากสถิติการศึกษา^{๑๗}

พ.ศ.	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	นักเรียนที่เรียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
๒๕๐๐	๕๐๘, ๓๓๓	๑๒๕, ๕๖๐
๒๕๐๓	๖๐๕, ๒๖๘	๑๓๗, ๐๕๔
๒๕๑๐	๘๔๗, ๒๔๗	๒๕๖, ๑๖๘
๒๕๑๑	๘๕๘, ๒๒๗	๒๔๐, ๑๗๓
๒๕๑๒	๘๘๐, ๒๕๖	๓๐๐, ๓๐๗

นายเกรียง เชื้อมสกุล กล่าวว่

...จากการดูแนวโน้มทางสถิติ จะเห็นได้ว่าเด็กไทยทั้งประเทศที่ไม่ได้เรียนชั้น ป.๕ จะเพิ่มทุก ๆ ปี ๆ ละประมาณ ๖ แสนคน หมายความว่าพลเมืองประมาณ ๕ ล้านคน จะมีความรู้แค่ ป.๔ และจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ พวกนี้เป็นพลเมืองสามัญที่เป็นกำลังที่จะช่วยสร้างเสถียรภาพให้แก่ประเทศชาติ คุณภาพของพลเมืองย่อมขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาสูง

^{๑๗} Ibid.

...ทำให้เราจำเป็นต้องหาทางแก้ไข"^{๑๔}

จากข้อสังเกตของเจ้าหน้าที่กองการศึกษาอำเภอเมือง ภาส กรมการปกครอง ให้ความเห็นว่า ผู้ปกครอง เด็กบางคนในตำบลที่ประกาศพระราชบัญญัติประถมศึกษาบังคับกับถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ บ่ายเลิกในความดูแลของตนไปไว้ที่บาลอื่นที่มีได้ประกาศการศึกษาบังคับ บังคับถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ แต่ตัว เด็กยังอยู่กับผู้ปกครองคนนั้น คือย้ายไปแก้อื่นๆ เอง^{๑๕} การที่เด็กเรียนไม่ได้ เรียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ นั้น อาจมีสาเหตุจากหลายประการ เป็นคนว่า มักเรียนสอบเข้าเรียนต่อไม่ได้ นักเรียนมีความเบื่อหน่ายและมีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียน ความยากจน ปัญหาในการปรับตัว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสภาวะส่วนตัวของเด็กทั้งสิ้น เนื่องด้วยปัญหานี้เป็นปัญหาที่สำคัญและน่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะที่ประเทศกำลังพัฒนาและต้องการกำลังคนเป็นอย่างมาก^{๑๖} จะเห็นความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพต่าง ๆ เหล่านี้ของนักเรียนจะช่วยให้เป็นประโยชน์ในการประกอบการพิจารณาช่วยเหลือให้นักเรียนได้เข้าเรียนต่อมากขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่มีผลระยะยาวคือการช่วยยกมาตรฐานการศึกษาของไทยให้สูงขึ้นอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสภาวะส่วนตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่ต้องการจะศึกษาต่อและที่ไม่ต้องการจะศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาตอนปลายว่าต่างกันหรือไม่

^{๑๔}เกรียง เอี่ยมสกุล, "ครูกับเสถียรภาพของประเทศ," สมการการศึกษาแห่งอาศิ, ๘ (เมษายน, ๒๕๐๓), หน้า ๓๒.

^{๑๕}จากการสัมภาษณ์คุณเสหัส ปานเปรม เจ้าหน้าที่กองการศึกษาประชาบาล กรมการปกครอง เมื่อ ๑๔ พ.ย. ๖๓.

^{๑๖}Currented Secondary Education Program For Thailand, Educational Planning Office, Ministry of Education, Thailand, Publication No.9, 1966, pp.83-4.

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อรวบรวมองค์ประกอบบางประการทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะส่วน
ตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๑๓ ที่ต้องการจะศึกษาต่อชั้นประถม
ศึกษาตอนปลายและที่ใบทองการ จะศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
๒. เพื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบดังกล่าว ระหว่างกลุ่มที่จะศึกษาต่อกับกลุ่มที่จะไม่
ศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การศึกษาค้นคว้ากระทำกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปี
การศึกษา ๒๕๑๓ ซึ่งควรจะเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในปีการศึกษา ๒๕๑๔ และ
ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้
๒. นักเรียนที่จะศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเทศบาล สังกัด
เทศบาลนครกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร
๓. การศึกษาค้นคว้ามุ่งที่จะศึกษาองค์ประกอบบางประการเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ
สังคม และสภาวะเกี่ยวกับเด็กซึ่งถือว่าเป็นผลให้เด็กจะศึกษาต่อ หรือ ไม่ศึกษาต่อในชั้นประถม
ศึกษาตอนปลาย

ความจำกัดของการวิจัย

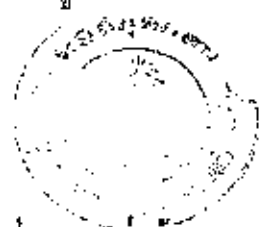
๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งไม่สามารถจะวัดความจริงใจ
ของผู้ตอบได้ ยิ่งกว่านั้นนักเรียนที่ศึกษานี้ยังเด็กอยู่ ช่วงความสนใจมีน้อย การอ่านหนังสือยังไม่
แตกฉาน ทั้งสิ้นการทบทวนแบบสอบถามอาจจะถามเพื่อนหรืออ่านไม่ละเอียด ไม่ตั้งใจเท่าที่
ควร ไม่ได้คิดให้รอบคอบ จึงอาจทำให้ผลของการวิจัยคลาดเคลื่อนได้
๒. การศึกษาค้นคว้านี้ศึกษาองค์ประกอบเพียงบางด้านทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม
และสภาวะส่วนตัวของเด็ก ในแต่ละสภาพ มิได้ครอบคลุมรายละเอียดทุกด้าน

๓. คำตอบว่าต้องการจะศึกษาต่อและไม่ต้องการจะศึกษาต่อของนักเรียนและของ
ผู้ปกครองที่เป็นตัวอย่างประชากรนั้นเป็นคำตอบที่ได้จากการตัดสินใจขณะที่ตอบแบบสอบถาม
ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงในภายหลังได้

๔. ไม่อาจควบคุมการส่งแบบสอบถามคืนจากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง
ประชากร

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้

๑. ได้เห็นแนวโน้มของการจะเข้าศึกษาต่อและไม่เข้าศึกษาต่อซึ่งไม่ประณีตที่
ตอนปลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๑๓ ในโรงเรียนที่ได้ศึกษา

๒. ได้ทราบองค์ประกอบต่าง ๆ ทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะแวดล้อม
บางประการของนักเรียนซึ่งอาจมีผลสะท้อนต่อการศึกษาของนักเรียน

๓. เป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบข้อเท็จจริงโดยส่วนที่
เกี่ยวข้อง กับตัวนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือให้นักเรียนได้เข้าเรียนต่อมากขึ้น

๔. เป็นแนวทางในการศึกษาและพิจารณาปัญหาทำนองเดียวกันนี้ในจังหวัดอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

๑. เลือกโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย เป็นโรงเรียนเทศบาลในสังกัดเทศบาลนคร
กรุงเทพฯ กระทรวงมหาดไทย

๒. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา
๒๕๑๓ ในโรงเรียนซึ่งเลือกไว้ จะมีนักเรียน ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ต้องการจะศึกษาต่อซึ่งประกอบด้วย
ศึกษาต่อปลายและกลุ่มที่ไม่ต้องการจะศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

๓. สร้างเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถามนักเรียน ๑ ฉบับ
และแบบสอบถามผู้ปกครอง ๑ ฉบับ

๔. ทดลองใช้แบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับประชากร

ซึ่งใช้ในดาววิจัย เพื่อแก้ไขด้านภาษาและความชัดเจนของคำตาย

๔. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้ว ไปทำกับประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

๕. รวบรวม วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลโดยพิจารณา: รายเฉลี่ย ร้อยละ ฐานนิยม และทดสอบความแตกต่าง ระหว่างร้อยละ

คำจำกัดความ

คำต่าง ๆ ที่มีความหมายเฉพาะสำหรับการวิจัยมีดังนี้

สภาพเศรษฐกิจ หมายถึง ลักษณะหรือสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับ รายได้รายจ่ายซึ่งจะมีผลต่อการซื้อเครื่องแต่งกาย เครื่องเรือน อาหารกลางวัน ตลอดจน ถึงความต้องการใช้แรงงานของเด็กด้วย

สภาพสังคม หมายถึง ลักษณะหรือสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน ได้แก่สภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนบุตรหลานที่กำลังศึกษาเล่าเรียน สภาพผู้ปกครอง เช่น ระดับการศึกษา ความเอาใจใส่และสนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน

สภาวะส่วนตัวของนักเรียน หมายถึง สภาพของตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ สุขภาพ ผลการเรียน ความสนใจในการเรียน ความมุ่งหวังในอนาคต

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ ในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ญาติพี่น้อง หรือผู้ที่ดูแลและให้ความอุปการะเลี้ยงดูนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ไม่ต้องการจะศึกษาคือ ในที่นี้เป็นคำตอบที่ได้รับจากนักเรียนที่บอกว่าไม่ต้องการ จะเข้าศึกษาคือในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย หรือคำตอบของผู้ปกครองที่บอกว่าไม่ต้องการจะให้บุตรหลานเข้าศึกษาคือในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จะเป็นด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม

ต้องการจะศึกษาคือ ในที่นี้เป็นคำตอบที่ได้รับจากนักเรียนที่บอกว่าต้องการจะเข้า
ศึกษาคือในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย หรือคำตอบของผู้ปกครองที่บอกว่าต้องการจะให้บุตร
หลานเข้าศึกษาคือในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จะเป็นคำขมเหตุยใด ๆ ก็ตาม